

O‘QUVCHILARNI ILMIY SALOHIYATINI SHAKLLANTIRISH

Kazakova Gavxaroy Jurayevna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada yosh avlod dunyoqarashining shakllanishida ta’lim muassasalarida o‘qitilishi yo‘lga qo‘yilgan tabiiy, ijtimoiy va gumanitar fanlar asoslarining ular tomonidan puxta o‘zlashtirilishi, o‘quvchilarga turli nuqtai nazarlarni tahlil qilish va ularning afzallik va kamchiliklarini baholashga o‘rgatish, aqliy faoliyatni rivojlantiradigan o‘yinlarni o‘ynatish kabi bir qator ma’lumotlar beriladi.*

Kalit so‘zlar: *muassasa, dunyoqarash, afzallik, kamchilik, faoliyat, o‘zlashtirish, g‘oya, ko‘nikma, bilim, qobiliyat, fikrlash.*

O‘quvchilarning ilmiy salohiyatini shakllantirish - bu ularning ilmiy-tadqiqot faoliyatiga qiziqishini uyg‘otish, analitik fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, mustaqil bilim olish va yangi g‘oyalarni yaratish ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan kompleks jarayon. Bu jarayon o‘quvchilarning kelajakda muvaffaqiyatli olimlar, tadqiqotchilar va innovatsion fikrlaydigan shaxslar bo‘lib yetishishlari uchun muhim poydevor yaratadi.

Dunyoqarash insoniyatni o‘tmish merosi, hozirgi hayot va bundagi Sharoitlar, tizimlarning anglab olinganligi, qadriyatdir. Dunyoqarash kishilarning turmush tarzi, hayoti, axloqodobi, madaniyatini yanada o‘zida mujassamlashtirgan tasavvurlar, bilimlar yig‘indisidir. Muayyan dunyoqarashga ega bo‘lishs haxsda atrof-muhit, ijtimoiy munosabatlar, mehnat faoliyati va ishlab chiqarish jarayoni, sub’ektlarga nisbatan ma’lum munosabatning qaror topishi, shuningdek, shaxs tomonidan zimmasidagi ijtimoiy burchlarini to‘laqonli anglash va ularni bajarishga nisbatan mas’uliyat tuyg‘usiga ega bo‘lishi uchun zamin yaratadi. Shaxsda dunyoqarash izchil, tizimli, uzluksiz hamda maqsadga muvofiq tashkil etilayotgan ta’lim-tarbiyaning yo‘lga qo‘yilishi, uning turli yo‘nalish va mazmundagi ijtimoiy munosabatlar jarayonida faol ishtirok etishi, shuningdek, o‘z-o‘zini tarbiyalab borishi natijasida shakllanadi. Yosh avlod dunyoqarashining shakllanishida ta’lim muassasalarida o‘qitilishi yo‘lga qo‘yilgan tabiiy, ijtimoiy va gumanitar fanlar asoslarining ular tomonidan puxta o‘zlashtirilishi muhim o‘rin tutadi.

O‘quvchilarning ilmiy salohiyatini shakllantirish - bu ularning ilmiy-tadqiqot faoliyatiga qiziqishini uyg‘otish, analitik fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, mustaqil bilim olish va yangi g‘oyalarni yaratish ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan kompleks jarayon. Bu jarayon o‘quvchilarning kelajakda muvaffaqiyatli olimlar, tadqiqotchilar va innovatsion fikrlaydigan shaxslar bo‘lib yetishishlari uchun muhim poydevor yaratadi.

Ilmiy salohiyatni shakllantirishning asosiy yo‘nalishlari:

1. Ilmiy muhit yaratish:

* Qiziqarli o‘quv jarayoni: O‘quv materiallarini qiziqarli va interaktiv tarzda taqdim etish, o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undash.

* Ilmiy tadbirlar: Ilmiy to'garaklar, konferensiyalar, olimpiadalar, tanlovlar va boshqa ilmiy tadbirlarni tashkil etish.

* Ilmiy kutubxona: O'quvchilarni turli ilmiy adabiyotlar, jurnallar va elektron resurslar bilan ta'minlash.

* Ilmiy laboratoriyalar: O'quvchilarga amaliyotda tajribalar o'tkazish va ilmiy tadqiqotlar olib borish imkoniyatini yaratish.

* Ilmiy sayohatlar: Muzeylar, ilmiy markazlar, laboratoriyalar va boshqa ilmiy ob'ektlarga sayohatlar tashkil etish.

* Tahlil qilish: O'quvchilarni to'plangan ma'lumotlarni tahlil qilish, xulosalar chiqarish va natijalarni interpretatsiya qilishga o'rgatish.

* Turli nuqtai nazarlarni tahlil qilish: O'quvchilarga turli nuqtai nazarlarni tahlil qilish va ularning afzallik va kamchiliklarini baholashga o'rgatish.

* Ma'lumot manbalarini baholash: O'quvchilarni ma'lumot manbalarining ishonchliligi va ob'ektivligini baholashga o'rgatish.

XULOSA

O'quvchilarning ilmiy salohiyatini shakllantirish - bu uzoq muddatli va kompleks jarayon bo'lib, bu jarayonda o'qituvchilar, ota-onalar, maktab ma'muriyati va jamiyat birgalikda ishlashi kerak. Ilmiy muhit yaratish, ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirish, tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish, mentorlik va yo'l-yo'riq ko'rsatish hamda rag'batlantirish orqali o'quvchilarning ilmiy salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish va ularni kelajakda muvaffaqiyatli olimlar va innovatsion liderlar bo'lib yetishtirish mumkin.